

TEMPLUL SE DĂRĂMĂ CU
UNELTELE FĂURITE ÎN INTERIORUL SĂU!

VICTOR VOICU*

Laboratorul pentru Analiza Războiului Informațional și Comunicare Strategică (LARICS) este o reușită a Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu” al Academiei Române. Felicitări prof. Dan Dungaciuc și tuturor colegilor și colaboratorilor săi pentru această realizare, necesară și simbolică pentru vremurile noastre.

Într-o lume în care predomină delăsarea și indiferența față de problemele cronice ale societății românești, identificate sau nu, apariția unei astfel de structuri în cadrul unui institut al Academiei Române este un semnal pentru redresarea speranțelor în luciditatea noastră. Lumea, Europa și la fel țara noastră nu străbat o perioadă în care optimismul și siguranța pe termen mediu și lung par a fi certitudini. Agresivitatea manifestată de către unii dintre vecinii noștri pune în *pericol potențial atât România cât și, nu în mai mică măsură, proiectul generos al Uniunii Europene*.

Am fi prea naivi – și nu suntem! – să credem că acești vecini nu doresc, cu ardoare, dezintegrarea Uniunii Europene, pentru a-și atinge scopurile politice și de expansiune. Chiar dacă, în primitivismul lor, acești vecini, mă refer la Rusia lui Putin, recurg, conform unei tradiții istorice, la amenințări armate, fără decență, măcar diplomatică, nu acesta este pericolul cel mai mare. O propagandă disimulată, bine organizată și cu dispersie și acoperire europeană și mondială, manipulează mase mari de cetățeni cu informații false, defăimări, propagandă, privind măreția lui Putin, susținerea unor anumite candidaturi la conducerea statelor europene sau chiar mai mult decât atât!

LARICS a identificat și analizat armata de trolli a Federației Ruse sau armata de trolli a Kremlinului. Investițiile pentru plata jurnaliștilor, bloggerilor, comentatorilor *online* aserviți propagandei pro Putin, antioccidentale, anti UE, anti NATO, ajung la 5-7 miliarde de dolari. Există investigații jurnalistice relevante asupra acestui tip de activitate pro Kremlin, coordonate de Serviciul Federal de Securitate din Rusia (FSB), date publicate și de *The Guardian* în 2015. Date ample sunt publicate de LARICS sub semnătura Elenei Onu în *adevărul.ro*. Manipularea opiniei publice prin mesaje *online*, articole, comentarii, filme,

* **Victor Voicu** este Secretarul General al Academiei Române. Textul a fost prezentat în deschiderea Conferinței de lansare a LARICS din Aula Academiei Române, 26 aprilie 2017.
Rev. Șt. Pol. Rel. Int., XIV, 2, pp. 5–8, București, 2017.

mesaje diverse vizează orice domeniu de interes național din România. Utilizarea frazelor șablon și repetarea perseverentă a acestora au ca scop „modelarea“ percepției opiniei publice, de exemplu, referitor la conflictul din Ucraina. Publicarea unui raport relevant de către Institutul Afacerilor Internaționale din Finlanda, intitulat „Ceața minciunii. Strategia rusească a minciunii în conflictul din Ucraina“, a demonstrat printre altele promovarea unor teze ideologice caracteristice perioadei sovietice. Evident că procesul este extrem de periculos pentru manipularea generațiilor tinere, fără experiența directă a propagandei comuniste, deosebit de penetrantă.

Există o agresivitate evidentă împotriva opiniilor diverse, a liberei exprimări. Să nu uităm reacțiile unor pseudolideri de opinie față de Apelul academicienilor. Am comis, după părerea lor, un delict de opinie, deși, pe multe canale ale mass-media, problemele grave cu care se confruntă societatea românească sunt adesea prezentate realist și fără escamotare. La nivel european și național este o fraudă dacă ai opinii despre LGBT, familie sau migrație, altele decât cele acceptate de corectitudinea politică. Ești tratat drept antioccidental, antidemocratic. Se încearcă cu perseverență impunerea dominației minorității, indiferent de tipul sau relevanța sa. Inclusiv a minorităților etnice. Statutul Ținutului Secuiesc a apărut în *Monitorul Oficial*... Se impune nu egalitate, ci dominația minorității și supunerea majorității.

Într-una din analizele LARICS se abordează acest subiect. Printre altele, autorul, George Scarlat, demonstrează că serviciile de comunicare și birourile de presă nu fac analize de fond, iar România este vulnerabilă în fața războaielor informaționale. Relevantă este lipsa de discernământ a presei românești și comportamentul de amplificator al campaniilor antiromânești. Autorul menționat analizează și provincialismul presei, inclusiv al politicienilor români, vizând infailibilitatea presei occidentale. Foarte relevant este „războiul identitar“ din Republica Moldova, caracterizat de câteva sintagme și confuzii deliberate. Recensământul din Moldova a scos în evidență faptul că la rubrica „naționalitate“ scrie „Republica Moldova“. A apărut sintagma „națiune civică“, utilizată de politicieni și lideri de opinie din Republica Moldova, eludând faptul că „Republica Moldova“ a apărut în numele unor determinante identitare, în primul rând limba română! Adică revendicări etnice, nu civice, după cum subliniază autorul articolului, Dan Dungaciu. Devine ilariantă manipularea înscrisă pe un afiș: „Noi vorbim limba moldovenească“. O fi mesajul convingător pentru cineva? Dan Dungaciu citează „teorema lui Thomas“: *un fapt fals, perceput ca real, devine real prin consecințe*.

Referitor la protestele din Piața Victoriei, mass-media rusească, preluând mesajul scurt al Ministerului Afacerilor Externe rusesc, a dezvoltat țintele care să ilustreze „Ce se întâmplă în țara care visa să se unească cu țara vecină, Moldova“. Temele identificate au fost printre altele: violența protestelor, dezbinarea țării, maidanul românesc, situația economică, sentimentele antirusești, Uniunea Europeană nu ajută România, NATO și România, MAE rus despre pericolul reprezentat de România. Este evidentă discrepanța vădită dintre realitatea evenimentelor și mesajele propagandei rusești.

Proiectul propagandistic „Moldova nu e România“, prezentat relevant de George Damian, deși are multe stângăcii, ne atrage atenția prin agresivitatea lui

antiromânească. Printre altele, insistă că *Republica Moldova este asediată de România....* Exemplele sunt numeroase, dar asta nu-i singura problemă de identificat. Rusia dezvoltă o propagandă amplă, intensă, pe multiple canale.

Desigur, trebuie combătută, dar nu oricum. Noi, Academia Română, și Institutul am înființat o structură competentă, capabilă să identifice și să acționeze. Se admite că eficiența propagandei antiromânești și nu numai este corelată cu crizele de încredere în instituții și în valorile societății românești. Acest tip de criză se manifestă evident și la alte niveluri (Europa, SUA etc). Neîncrederea din interior, cultivată, este cea care subminează societatea românească și crește eficiența propagandei antiromânești. Neîncrederea și bagatelizarea valorilor românești sunt arme eficiente pe termen mediu! Este dificil să nu-mi revină în minte adevărul biblic că *templul se dărâmă cu uneltele făurite în interiorul său!* Sau Imnul nostru național: *Deșteaptă-te române/ Din somnul cel de moarte/ În care te-adânciră/ Barbarii de tirani*. Un distins om de cultură, scriitorul Florentin Popescu, scria, în revista *Sud*: „mă întreb dacă *barbarii de tirani* sunt numai din afara țării, sau și alții, din interiorul ei...”

O analiză foarte interesantă este cea a lui Cristian Barna și Cosmin Dugan, în sfera mecanismelor neuropsihice ale manipulării populației prin mijloace foarte diverse, de la zvonuri până la zona medicală, substanțe psihotrope, manipulare motivatională prin bani, recompense, șantaj, ideologie, privilegiu economic și/sau politic etc. Utilizarea „rebelilor” naționali, dificil de distins de mercenari, delincvenți, psihopați etc., face din neuroștiință un domeniu de interes militar, a cărui dezvoltare ar putea fi o țintă potențială vizând războaiele hibride.

Aș vrea să sugerez, deci, că ar trebui să luăm în considerare și războiul hibrid din interior, al românilor cu românii. Aș vrea să enunț câteva aspecte care sunt comentate și în mass-media, fără prea mare relevanță, fiind ușor trecute în plan secundar de către evenimentele politice. În esență, relev campaniile de presă și pe internet împotriva: Bisericii Ortodoxe Române, Academiei Române, familiilor tradiționale, împotriva valorilor românești, oamenilor de cultură, scriitorii, fie din trecut, fie în viață, împotriva medicinei românești, finalmente, împotriva identității naționale (așa cum au fost reacțiile de o agresivitate neașteptată împotriva Apelului a peste 100 de academicieni).

Se pune problema: sunt aceste companii agresive spontane sau sunt declanșate conform unor pregătiri prealabile? Ce-i mână pe ei (pe organizatori) în această luptă? Înainte de a aborda sumar problemele sugerate mai sus, aș vrea să evoc reacțiile responsabile și elegante ale unor mari oameni de cultură în diverse publicații.

Foarte relevante ca reacție la campaniile respective mi se par discursul doamnei Ana Blandiana la Universitatea Babeș-Bolyai, articolele lui Paul Ghițiu, prof. Mircea Martin, articolele din *Contemporanul* ale doamnelor și domnilor Theodor Codreanu, Mircea Platon, Magda Ursache, Horia Pătrașcu și Bogdan Crețu. Sau „Vânătoarea de oameni mari” din volumul *Acasă-n exil* de Aura Christi, redactorul-șef al revistei *Contemporanul – ideea europeană*.

Citez din Theodor Codreanu: „Vine acum, Nicolae Breban și ne pune în față o nouă construcție românească, abordând aceeași temă eliadescă din 1953, cu o forță epică și filosofică excepțională. De ce o face tocmai acum, când elitele

românești, îndoctrinate *political correctness* sunt convinse că, de un sfert de veac încoace, România trăiește în paradisul libertăților democratice? Din simplul motiv că, la vedere, în profida orbului găinilor *boierilor minții*, se arată că România a rămas tot ilău, că nu a avut loc nicio răsturnare revoluționară și că țara a trecut sub loviturile îndulcite ale unui dușman/ciocan invizibil, globalist, de o mie de ori mai viclean și mai necruțător decât monstrul bolșevic. Dar un simpton înfiorător: după Siria, România este țara de pe glob la care s-a produs cel mai mare exod de populație, de peste patru milioane de loviți.“

Am văzut într-o sinteză privind o companie de manipulare psihologică cu diferite ținte (influențarea alegerilor, favorizarea Brexit-ului și alte evenimente cu impact major), experimentul tânărului Michael Kosinski, specialist în psihometrie, care a elaborat o aplicație pe Facebook, „My personality“, în care utilizatorii sunt puși să completeze chestionare psihometrice vizând particularitățile psihocomportamentale proprii. Spre surpriza autorului, milioane de oameni și-au dezvăluit particularitățile și convingerile cele mai intime. Modelul s-a perfecționat, permițând preziceri ale comportamentelor prin simulări. De fapt, rezulta că se inventase un motor de căutare a oamenilor! De asta se ocupă compania „Cambridge Analytica“, condusă de Alexandru Kogan (Dr. Spectre). Facebook-ul s-a dovedit o mină de aur!

Am căutat să sugerez câteva aspecte din ceea ce ne preocupă privind societatea românească, dusă într-o zonă fără țel, pe termen mediu și lung. Această lipsă de proiect, fără repere, fără valori, stare generată, indusă, nu întâmplător, ar trebui să ne îngrijoreze. Analizele etiologice asupra mobilurilor socio-morale și mecanismelor disimulate, insidioase și perseverente, pe termene de una-două generații, sunt dezastruoase pentru un popor. Testul făcut de Academia Română, recent, evidențiază că ceea ce părea imposibil în urmă cu 25 de ani, ca tip de reacție agresivă la exprimarea unor opinii privind realități grave ale societății românești, a fost posibil acum. Prin similitudine, evoc alt episod. Dan Dungaciu și Petrișor Peiu se întrebau într-o analiză recentă dacă ar mai fi posibilă, azi, acțiunea Basarabiei din urmă cu circa 99 de ani, la 27 martie 1918, de a face primul pas, încheiat cu momentul istoric strălucit și unic de la 1 Decembrie 1918 – Marea Unire?

Desigur, încă un motiv de profundă reflecție.